

**Samoregulacja i koregulacja
na rynkach środków
spożywczych - między
faktyczną ochroną
konsumentów a pozornością
działań przedsiębiorców**

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	XV
Bibliografia	XXIII
Wstęp	1
§ 1. Tło badań naukowych	1
§ 2. Uzasadnienie wyboru obszaru badawczego	2
§ 3. Cel badań naukowych, hipoteza i pytania badawcze	4
§ 4. Struktura monografii	7
§ 5. Metodyka	9
§ 6. Siatka pojęciowa	10
I. System samoregulacji i koregulacji	10
II. Normy prywatne	11
III. Sektor farmaceutyczny	12
IV. Firmy farmaceutyczne	12
V. Konsumenci	12
§ 7. Finansowanie projektu badawczego	13
Rozdział I. Analiza samoregulacji i koregulacji jako szczególnego rodzaju mechanizmów normotwórczych z uwzględnieniem rynków środków spożywczych	15
§ 1. Uwagi wstępne	15
§ 2. Analiza pojęć samoregulacji i koregulacji	16
I. Analiza pojęcia samoregulacji	16
1. Definicje samoregulacji	16
2. Samoregulacja a miękkie prawo	17
3. Rodzaje samoregulacji	18
II. Analiza pojęcia koregulacji	21
1. Definicje koregulacji	21
2. Koregulacja jako odmiana samoregulacji	22
3. Formy i etapy zaangażowania czynnika publicznego w koregulację	22
III. Podział norm prywatnych ze względu na zaangażowanie czynnika publicznego	24
1. Stanowisko <i>Fabrizia Cafaggi</i>	24
2. Stanowisko <i>Julii Black</i>	26

3. Stanowisko <i>Bernda van der Meulena</i>	28
4. Stanowisko <i>Christopha T. Marsdena</i>	29
IV. Kryteria różnicujące samoregulację i koregulację	30
1. Dobrowolność jako element konstytutywny samoregulacji i koregulacji	30
2. Dychotomiczny podział norm prywatnych	33
3. Zmiana statusu norm prywatnych	35
§ 3. Akty samoregulacyjne i koregulacyjne jako połączenie cech prawa powszechnie obowiązującego i kontraktowych źródeł zobowiązań ..	36
I. Cechy wspólne samoregulacji i koregulacji z prawem powszechnie obowiązującym	36
II. Cechy wspólne samoregulacji i koregulacji z kontraktowymi źródłami zobowiązań	39
§ 4. Rodzaje samoregulacji i koregulacji na rynkach środków spożywczych	45
I. Zróżnicowanie terminologiczne	45
II. Kodeksy etyczne	46
1. Istota kodeksów etycznych	46
2. Dwurodzajowość kodeksów etycznych	48
III. Kodeksy dobrych praktyk	53
IV. Systemy jakości	56
V. Relacje poszczególnych rodzajów samoregulacji i koregulacji .	60
§ 5. Zakres przedmiotowy samoregulacji i koregulacji	62
I. Rynki objęte samoregulacją i koregulacją	62
II. Ograniczenia prawne w stosowaniu samoregulacji i koregulacji	65
III. Ograniczenia faktyczne w stosowaniu samoregulacji i koregulacji	68
§ 6. Wnioski	69
Rozdział II. Uzasadnienie dla samoograniczenia się przedsiębiorców na rzecz konsumentów w drodze samoregulacji i koregulacji na rynkach środków spożywczych	73
§ 1. Uwagi wstępne	73
§ 2. Samoregulacja i koregulacja jako narzędzia ochrony konsumentów na rynkach środków spożywczych	74
§ 3. System prawa żywnościowego z uwzględnieniem samoregulacji i koregulacji	78
I. Rozwój prawa żywnościowego	78
II. Współczesne prawo żywnościowe	79
1. Prawo żywnościowe Unii Europejskiej	79
2. Prawo żywnościowe w Polsce	82

III. Rozwój mechanizmów samoregulacyjnych i koregulacyjnych na rynkach środków spożywczych	85
1. Rozwój samoregulacji i koregulacji – uwagi ogólne	85
2. Rozwój samoregulacji i koregulacji w sektorze spożywczym	87
IV. Normy prywatne we współczesnym prawie żywnościowym	89
1. Normy prywatne opracowane dla poszczególnych rodzajów środków spożywczych	89
2. Normy prywatne opracowane dla poszczególnych etapów działalności na rynkach środków spożywczych	94
§ 4. Funkcje aktów samoregulacyjnych i koregulacyjnych na rynkach środków spożywczych	97
I. Funkcja deontologiczna	97
II. Funkcja prawotwórcza	97
III. Funkcja interpretacyjna	98
IV. Funkcja odciążenia prawodawców i organów publicznych	99
V. Funkcja ochronna	99
VI. Funkcja godzenia sprzecznych interesów	101
VII. Funkcja marketingowa	101
VIII. Funkcja <i>due diligence</i>	102
IX. Funkcja unifikacyjna	102
§ 5. Zalety i wady samoregulacji i koregulacji	103
I. Zalety samoregulacji i koregulacji	103
1. Zalety o charakterze ogólnym	103
2. Zalety dla konsumentów	106
3. Zalety dla przedsiębiorców	107
4. Zalety dla organów publicznych	108
II. Wady samoregulacji i koregulacji	109
1. Dobrowolność i brak powszechności w stosowaniu samo- i koregulacji	109
2. Sankcje stosowane w aktach samoregulacyjnych i koregulacyjnych	110
3. Brak czynnej postawy podmiotów dotkniętych skutkami naruszeń	110
4. Pozbawienie faktycznej władzy organów publicznych	111
5. Koszty wdrożenia i kontroli norm prywatnych	112
6. Oświadczenia bazujące na wielostopniowych zależnościach	114
7. Preregulowanie gospodarki	114
§ 6. Samoregulacja i koregulacja w ocenie organów publicznych i uczestników obrotu gospodarczego	116

I. Samoregulacja i koregulacja w ocenie organów Unii Europejskiej	116
II. Samoregulacja i koregulacja w świetle oceny skuteczności prawa konsumenckiego	125
§ 7. Wnioski	128
Rozdział III. Mechanizmy publicznoprawne rządzące tworzeniem i obowiązywaniem samoregulacji i koregulacji na rynkach środków spożywczych stosowane dla ochrony konsumentów	133
§ 1. Uwagi wstępne	133
§ 2. Cele i zasady prawa a normy prywatne	134
I. Znaczenie zasad i celów prawa dla norm publicznych	134
II. Znaczenie zasad i celów prawa dla norm prywatnych	135
III. Wykaz zasad i celów prawa mających znaczenie dla norm prywatnych na rynkach środków spożywczych	136
1. Zasady i cele prawa żywnościowego	136
1.1. Zasady prawa żywnościowego	136
1.1.1. Zasada ochrony interesów konsumentów	136
1.1.2. Zasada informowania	137
1.1.3. Zasada analizy ryzyka	138
1.1.4. Zasada ostrożności	139
1.1.5. Zasada śledzenia	140
1.1.6. Zasada od pola do stołu	140
1.1.7. Zasada odpowiedzialności przedsiębiorstw	141
1.1.8. Zasada przejrzystości	141
1.2. Cele prawa żywnościowego	142
2. Zasady relacji kontraktowych	143
3. Zasady tworzenia norm prywatnych	145
3.1. Wykaz zasad obowiązujących twórców samoregulacji	145
3.1.1. Zasada uniwersalizmu	145
3.1.2. Zasada transparentności	146
3.1.3. Zasada uczestnictwa	148
3.1.4. Zasada reprezentatywności	148
3.1.5. Zasada celowości i zgodności z prawem	149
3.1.6. Zasada konsensusu	149
3.1.7. Zasada subsydiarności	149
3.2. Odmienności aktów koregulacyjnych w zakresie zasad ich tworzenia	150
§ 3. Wytoczne organów publicznych dla tworzenia i stosowania norm prywatnych	151

§ 4. Zakaz ustanawiania barier w handlu jako narzędzie ochrony konsumentów w drodze aktów samoregulacyjnych i koregulacyjnych na rynkach środków spożywczych	154
I. Bariery w handlu a ochrona konsumentów	154
II. Ocena zgodności norm prywatnych z zasadą swobodnego przepływu towarów w Unii Europejskiej	155
1. Jednolity rynek w obszarze Unii Europejskiej i jego znaczenie dla konsumentów	155
2. Brak zastosowania zasady swobodnego przepływu towarów do aktów samoregulacyjnych na rynkach środków spożywczych	159
3. Zastosowanie zasady swobodnego przepływu towarów do aktów koregulacyjnych jako zadań z zakresu <i>imperium</i>	159
4. Sposoby zapewnienia skuteczności jednolitego rynku w obszarze UE wobec norm prywatnych	165
III. Porozumienia Światowej Organizacji Handlu	166
§ 5. Reguły ochrony konkurencji UE jako narzędzie ochrony konsumentów w drodze aktów samoregulacyjnych i koregulacyjnych na rynkach środków spożywczych	169
I. Reguły konkurencji UE jako narzędzie ochrony konsumentów	169
II. Możliwość oceny zgodności norm prywatnych z przepisami ochrony konkurencji	173
1. Zastosowanie reguł konkurencji do norm samoregulacyjnych	173
2. Zastosowanie reguł konkurencji do norm koregulacyjnych jako zadań z zakresu <i>imperium</i>	179
3. Odrębności rynków środków spożywczych będących rynkami rolnymi wobec reguł ochrony konkurencji	184
§ 6. Rola dyrektywy 2005/29/WE w kształtowaniu samoregulacji i koregulacji jako mechanizm ochrony konsumentów na rynkach środków spożywczych	188
I. Cel dyrektywy 2005/29/WE	188
II. Zastosowanie dyrektywy do samoregulacji i koregulacji w sektorze żywności	189
1. Nieuczciwe praktyki handlowe odnoszące się do norm prywatnych	189
2. Rodzaje norm prywatnych objętych działaniem dyrektywy 2005/29/WE	195
III. Określenie modelu przeciętnego konsumenta	202

IV. Środki egzekwowania dyrektywy 2005/29/WE wobec samoregulacji i koregulacji	208
§ 7. Rola ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym w kształtowaniu samoregulacji i koregulacji jako mechanizm ochrony konsumentów na rynkach środków spożywczych	210
I. Cel ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym	210
II. Zastosowanie ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym do poszczególnych postaci samoregulacji i koregulacji na rynkach środków spożywczych	211
III. Środki egzekwowania ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym	215
§ 8. Konsekwencje niezgodności norm prywatnych z prawem powszechnie obowiązującym na przykładzie prawa polskiego jako narzędzie ochrony konsumentów	216
§ 9. Odpowiedzialność za produkt na przykładzie prawa polskiego jako narzędzie ochrony konsumentów na rynkach środków spożywczych	221
I. Rodzaje odpowiedzialności	221
II. Odpowiedzialność cywilnoprawna	221
1. Odpowiedzialność za produkt niebezpieczny	221
2. Odpowiedzialność z tytułu rękojmi za wady produktu	223
III. Odpowiedzialność administracyjnoprawna i karna za środki spożywcze	224
§ 10. Wnioski	227
 Rozdział IV. Mechanizmy prywatnoprawne rządzące tworzeniem i obowiązywaniem samoregulacji oraz koregulacji na rynkach środków spożywczych stosowane dla ochrony konsumentów	
§ 1. Uwagi wstępne	231
§ 2. Wpływ konsumentów na tworzenie norm prywatnych	232
I. Modele tworzenia norm prywatnych	232
II. Model monopolistyczny	232
III. Model pluralistyczny	234
§ 3. Wpływ konsumentów na funkcjonowanie norm prywatnych	240
I. Podmioty legitymowane do składania skarg na naruszenie norm prywatnych	240
II. Porównanie skarg pochodzących od konsumentów i od przedsiębiorców	243

§ 4. Wyznaczanie celów samoregulacji i koregulacji jako narzędzie umożliwiające ocenę norm prywatnych jako narzędzie ochrony konsumentów	245
§ 5. Rozszerzone zastosowanie norm samoregulacyjnych i koregulacyjnych sektora żywności jako mechanizm ochrony konsumentów	248
I. Przedsiębiorcy jako wyłączni adresaci norm samoregulacyjnych i koregulacyjnych	248
II. Skuteczność norm samoregulacyjnych i koregulacyjnych <i>inter partes</i>	249
III. Rozszerzone zastosowanie norm samoregulacyjnych i koregulacyjnych – rodzaje i przyczyny	250
1. Przestrzeganie norm prywatnych mimo braku formalnego przystąpienia	250
2. Zobowiązanie podmiotów zrzeszonych w ramach określonego podmiotu	254
3. Faktyczne związanie normami prywatnymi	255
4. Geograficzne rozszerzenie zakresu zastosowania norm prywatnych	257
§ 6. Nadzór nad zgodnością postępowania przedsiębiorców z postanowieniami aktów samoregulacyjnych i koregulacyjnych	258
I. Organy nadzorcze	258
1. Organy dyscyplinarne	258
2. Jednostki audytujące	261
II. Mechanizmy nadzoru	265
1. Mechanizmy nadzoru <i>ex ante</i>	265
2. Mechanizmy nadzoru <i>ex post</i>	270
§ 7. Sankcje ustanowione w aktach samoregulacyjnych i koregulacyjnych jako mechanizm ochrony konsumentów na rynkach środków spożywczych	272
I. Funkcje sankcji w aktach samoregulacyjnych i koregulacyjnych	272
II. Rodzaje sankcji zawartych w aktach samoregulacyjnych i koregulacyjnych	273
1. Mechanizmy bazujące na reputacji przedsiębiorców na rynku	273
2. Sankcje finansowe	275
3. Powiadomienie właściwych władz o dokonanym naruszeniu	276
4. Wykluczenie z organizacji branżowej	278
5. Sankcje zawarte w systemach jakości	279

III. Różnice w sankcjach między aktami samoregulacyjnymi i koregulacyjnymi	279
IV. Gradacja sankcji w aktach samoregulacyjnych i koregulacyjnych	282
V. Wpływ zasięgu aktu samoregulacyjnego lub koregulacyjnego na surowość stosowanych sankcji	283
§ 8. Wpływ przeglądów i zmian na funkcjonowanie aktów samoregulacyjnych i koregulacyjnych na rynkach środków spożywczych	285
§ 9. Promocja aktów samoregulacyjnych i koregulacyjnych wśród konsumentów jako sposób zwiększenia skuteczności ochrony ich praw	290
§ 10. Wnioski	292
Rozdział V. Relacja samoregulacji i koregulacji do norm publicznych i innych norm prywatnych na rynkach środków spożywczych jako element oceny przydatności i skuteczności w ochronie konsumentów	299
§ 1. Uwagi wstępne	299
§ 2. Relacja samoregulacji i koregulacji oraz prawa powszechnie obowiązującego na rynkach środków spożywczych	300
I. Płaszczyzny współistnienia norm prywatnych i prawa powszechnie obowiązującego	300
II. Uszczegółowienie prawa powszechnie obowiązującego przez akty samoregulacyjne i koregulacyjne	302
1. Przykłady zależności na rynkach środków spożywczych	302
2. Ocena zależności w kontekście ochrony konsumenta	310
III. Normy samoregulacyjne i koregulacyjne jako pomoc w wykładni klauzul generalnych	314
1. Przykłady zależności na rynkach środków spożywczych	314
2. Ocena zależności w kontekście ochrony konsumenta	316
IV. Ustanawianie nowych standardów w formie norm samoregulacyjnych i koregulacyjnych	316
1. Przyczyny ustanawiania nowych standardów w drodze norm prywatnych	316
2. Przykłady zależności na rynkach środków spożywczych. Brak dostrzeżenia potrzeby określonego uregulowania przez prawodawców	317
2.1. Celowe pozostawienie zagadnienia normom prywatnym	318
2.2. Pozostawienie zagadnienia normom prywatnych w celu sprawdzenia ich funkcjonowania w praktyce ..	323
3. Ocena zależności w kontekście ochrony konsumenta	325

V. Przejmowanie norm samoregulacyjnych i koregulacyjnych przez prawo powszechnie obowiązujące	327
1. Przyczyny zależności	327
2. Przykłady zależności na rynkach środków spożywczych	327
2.1. Brak skuteczności norm prywatnych	327
2.2. Zamiar zwiększenia zakresu obowiązywania norm prywatnych na skutek ich upublicznienia	328
2.3. Inicjatywa prywatnych regulatorów	330
3. Ocena zależności w kontekście ochrony konsumentów	333
VI. Powielanie norm publicznych przez normy prywatne	334
1. Przykłady zależności na rynkach środków spożywczych	334
2. Ocena zależności w kontekście ochrony konsumenta	336
VII. Przejmowanie rozwiązań rynków farmaceutycznych przez rynki żywnościowe	338
1. Przykłady zależności na rynkach środków spożywczych	338
2. Ocena zależności w kontekście ochrony konsumenta	342
VIII. Inne rodzaje zależności aktów samoregulacyjnych i koregulacyjnych oraz prawa powszechnie obowiązującego ...	343
IX. Ocena wpływu poszczególnych zależności między normami publicznymi i normami prywatnymi w kontekście ochrony konsumentów	344
§ 3. Wzajemna relacja samoregulacji i koregulacji na rynkach środków spożywczych	346
I. Pokrywanie się norm prywatnych na rynkach środków spożywczych – ocena zależności norm i ich wpływu na ochronę konsumentów	346
1. Źródła związania jednego przedsiębiorcy kilkoma aktami samoregulacyjnymi i koregulacyjnymi	346
1.1. Przystąpienie przez przedsiębiorcę do różnych kodeksów postępowania	346
1.2. Związanie kodeksem postępowania wynikające z przynależności do organizacji branżowej	347
2. Konkurencyjność norm prywatnych	348
2.1. Sprzeczność norm prywatnych na rynkach środków spożywczych	348
2.2. Niespójność norm prywatnych na rynkach środków spożywczych	349
2.3. Pozbawienie znaczenia norm prywatnych przez inny akt samoregulacyjny lub koregulacyjny	352
3. Ocena poszczególnych zależności oraz proponowane rozwiązania	353

Spis treści

1.1. Konieczność przeprowadzenia indywidualnej oceny zależności	353
1.2. Normy kolizyjne	354
1.3. Stosowanie odesłań i wzajemne uznawanie się norm prywatnych	354
II. Dualizm postępowań przed organami prywatnymi i publicznymi	357
1. Dualizm postępowań jako konsekwencja dualizmu odpowiedzialności na gruncie norm publicznych i prywatnych	357
2. Środki podejmowane w celu unikania równoległe toczących się postępowań	358
3. Środki podejmowane w celu zapewnienia spójności orzeczeń	360
4. Konsekwencje dualizmu postępowań dla konsumentów ...	361
§ 4. Wnioski	362
Wnioski końcowe	365
Indeks rzeczowy	377

[Przejdź do księgarni →](#)